

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Nds/2/2021
Identifikačné číslo spisu: 7019200532
Dátum vydania rozhodnutia: 02.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7019200532.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: J. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX, XXX XX D., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, so sídlom Zádielska 2, 043 32 Košice, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2019/8882 zo dňa 21.06.2019, o nesúhlase Krajského súdu v Prešove s postúpením veci, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Prešove s postúpením veci je n e d ô v o d n ý .

Odôvodnenie

1. Žalobou doručenou Krajskému súdu v Košiciach dňa 27.07.2019 sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 21.06.2019 č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2019/8882, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, pracovisko Snina č. HE2/RPPKŤZPaPC/SOC/2019/38822-1 zo dňa 05.06.2019, ktorým bolo zastavené konanie vo veci žiadosti o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

2. Krajský súd v Košiciach uznesením č.k. 1Sa/22/2019 zo dňa 15.03.2021 vec postúpil Krajskému súdu v Prešove ako miestne príslušnému s odôvodnením, že žalobca podal správnu žalobu v sociálnych veciach, v dôsledku čoho je potrebné aplikovať ustanovenie § 13 ods. 3 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (SSP), v zmysle ktorého je na konanie miestne príslušný krajský súd, v obvode ktorého má žalobca adresu trvalého pobytu. Obec Ulič, kde má žalobca trvalý pobyt patrí pod okres Snina, ktorý spadá v zmysle ust. § 2 ods. 46 v spojení s § 3 ods. 7 písm. c/ zákona č. 371/2004 Z.z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky do územnej pôsobnosti Okresného súdu Humenné, ktorého obvod patrí do územnej pôsobnosti Krajského súdu v Prešove.

3. Krajský súd v Prešove s postúpením veci nesúhlasil z dôvodu, že žaloba napadla Krajskému súdu v Košiciach 22.07.2019 a Krajský súd v Košiciach odvtedy vykonal procesné úkony v zmysle § 105, § 106 SSP smerujúce k nariadeniu pojednávania. Uviedol, že splnenie podmienok miestnej príslušnosti je nutné skúmať pred začatím konania [§ 42 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s § 25 SSP] a tým, že Krajský súd v Košiciach vo veci začal konať - vykonal všetky

procesné úkony, ostávalo mu už len nariadiť pojednávanie a vo veci rozhodnúť, „založil“ svoju miestnu príslušnosť, resp. „zhojil“ nedostatok miestnej príslušnosti. Postúpením veci po dvoch rokoch, keď bude na Krajskom súde v Prešove zapísaná ako nová vec, akceptujúc pravidlo, že sa veci vybavujú podľa poradia sa oddaľuje právo žalobcu na rýchlu a účinnú ochranu jeho subjektívnych práv.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky o nesúhlase Krajského súdu v Prešove s postúpením veci rozhodol ako súd príslušný v zmysle § 18 ods. 3 SSP.

5. Podľa § 9 SSP konanie sa uskutočňuje na tom správnom súde, ktorý je vecne, miestne a kauzálne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia.

6. Podľa § 13 ods. 3 SSP v konaní o správnej žalobe proti rozhodnutiam o poskytovaní právnej pomoci podľa osobitného predpisu, v konaniach podľa § 6 ods. 2 písm. c/ a d/ a na konanie o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích orgánov verejnej správy je miestne príslušný krajský súd, v ktorého obvode má žalobca adresu trvalého pobytu, miesto podnikania alebo sídlo; ak takého súdu niet a žalobcom je fyzická osoba, je miestne príslušný krajský súd, v ktorého obvode sa fyzická osoba zdržuje.

7. Podľa § 18 ods. 3 SSP, ak správny súd, ktorému bola vec postúpená správnym súdom tej istej inštancie, nesúhlasí so svojou miestnou príslušnosťou alebo kauzálnou príslušnosťou, predloží vec na rozhodnutie najvyššiemu súdu. Rozhodnutím najvyššieho súdu sú nižšie správne súdy viazané.

8. Podľa § 25 SSP, ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa na konanie pred správnym súdom primerane ustanovenia prvej a druhej časti Civilného sporového poriadku okrem ustanovení o intervencií. Ak niektorá otázka nie je riešená ani v Civilnom sporovom poriadku, správny súd postupuje primerane podľa základných princípov konania tak, aby sa naplnil účel správneho súdnictva.

9. Spornou v danom prípade zostala otázka, či si miestne nepríslušný krajský súd môže „založiť“ príslušnosť tým, že vo veci vykoná procesné úkony.

10. V uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. februára 2018, sp.zn. 4Nds/1/2018 najvyšší súd riešil situáciu, kedy nepríslušný krajský súd vo veci vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe a na pripojenie administratívneho spisu spolu s poučením o procesných právach účastníkov konania a vyzval ho aj na zaplatenie súdneho poplatku, čím malo dôjsť k založeniu jeho miestnej príslušnosti. V uvedenom uznesení však najvyšší súd dospel k záveru, že: „Výzva krajského súdu adresovaná žalovanému na vyjadrenie sa k žalobe a na pripojenie administratívneho spisu spolu s poučením o procesných právach účastníkov konania a aj výzva žalobcovi na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu sú procesné úkony správneho súdu, ktorými nemôže dôjsť k zmene zákonom stanovenej miestnej príslušnosti správneho súdu.“

11. V prejednávacom prípade miestne nepríslušný krajský súd vykonal okrem výzvy na vyjadrenie k žalobe a pripojenie administratívneho spisu aj ďalšie procesné úkony v zmysle ust. § 105 a § 106 SSP.

12. Podľa názoru najvyššieho súdu nie je rozhodujúcou otázkou, ktoré úkony sú spôsobilé „založiť“ miestnu príslušnosť súdu, ale posúdenie, či je vôbec možné, aby si miestne nepríslušný správny súd „založil“ príslušnosť, ako to predpokladá právna úprava ustanovenia § 42 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Inými slovami, či právna úprava týkajúca sa miestnej príslušnosti, obsiahnutá v Správnom súdnom poriadku je komplexná alebo je potrebné v konaní pred správnym súdom subsidiárne používať všeobecné ustanovenia o miestnej príslušnosti obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku s poukazom na § 25 SSP.

13. Charakter právnej úpravy miestnej príslušnosti v Správnom súdnom poriadku je nepochybne odlišný od úpravy miestnej príslušnosti v Civilnom sporovom poriadku. Správny súdny poriadok na rozdiel od Civilného sporového poriadku nerozlišuje priamo všeobecnú miestnu príslušnosť a osobitnú miestnu

príslušnosť ani príslušnosť danú na výber (alternatívna) alebo výlučnú miestnu príslušnosť. Napriek tomu zo všeobecnej miestnej príslušnosti ustanovuje určité výnimky vyplývajúce z osobitnej povahy niektorých konaní. Civilný sporový poriadok vyslovene upravuje, že súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania (§ 41 CSP). Správny súdny poriadok takéto ustanovenie neobsahuje, pričom ustanovenie § 41 CSP na konanie pred správnym súdom nie je aplikovateľné s poukazom na znenie ust. § 97 SSP ako aj na to, že, ako už bolo spomenuté vyššie, Správny súdny poriadok nerozlišuje všeobecnú a osobitnú miestnu príslušnosť.

14. Povinnosť správneho súdu skúmať podmienku miestnej príslušnosti je možné vyvodiť z ustanovenia § 97 SSP, ktoré hovorí, že správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť, pričom vyriešenie otázky miestnej príslušnosti je jednou zo základných podmienok konania. V odbornej literatúre je možné nájsť rozporný názor, ktorý vzhľadom na znenie § 25 SSP pripúšťa aplikáciu § 42 CSP na skúmanie miestnej príslušnosti aj v konaní pred správnym súdom, pričom však zároveň vylučuje na skúmanie miestnej príslušnosti použitie § 41 CSP (Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, 167s.) Obe ustanovenia § 41 ako aj § 42 CSP patria v rámci piateho dielu tretej hlavy CSP pod nadpis Skúmanie príslušnosti. Dôvod pripustenia aplikácie § 42 CSP a zároveň nepripustenia aplikácie § 41 CSP však podľa názoru najvyššieho súdu z ustanovení SSP nevyplýva.

15. Vzhľadom na absenciu povinnosti skúmať miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone (ako je to podľa ustanovenia § 41 CSP), nemožno potom subsidiárne aplikovať ani ustanovenie § 42 CSP, ktoré uvedenú povinnosť predpokladá a nadväzuje na ňu. Ako už bolo vyššie uvedené, povinnosť skúmať miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone z ustanovení SSP nevyplýva, naopak v zmysle ustanovenia § 97 správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť.

16. Záveru, že právna úprava príslušnosti správnych súdov v SSP je komplexná, a preto sa na ňu ustanovenia o príslušnosti v CSP nepoužijú, svedčí aj skutočnosť, že SSP obsahuje úpravu všetkých otázok týkajúcich sa miestnej príslušnosti: povinnosť konať na príslušnom súde, určovanie príslušnosti podľa okolností v čase začatia konania, určovanie príslušnosti pri absencii kritérií (§ 9 SSP), konanie v prípade miestnej príslušnosti viacerých súdov (§13 ods. 5 SSP), prikázanie veci inému súdu (§ 85 SSP), skúmanie príslušnosti (v rámci § 97 SSP), ako aj postúpenie veci (§ 18 SSP). Z uvedeného je zrejmé, že SSP rieši osobitne všetky otázky ohľadom príslušnosti. Jedinú otázku, ktorú na rozdiel od úpravy v CSP zákonodarca v SSP vynechal, je povinnosť vzniesť námietku miestnej nepríslušnosti pri prvom procesnom úkone a s ňou možnosť všeobecného miestne nepríslušného súdu „založiť“ tak svoju miestnu príslušnosť začatím konania a rozhodnutím vo veci.

17. Kasačný súd je toho názoru, že uvedenú povinnosť zákonodarca vynechal zámerne, vzhľadom na to, že miestnu príslušnosť upravenú v SSP je potrebné chápať skôr ako výlučnú, ktorej skúmanie vyžaduje aj aktivitu zo strany správneho súdu. Správny súd tak skúma svoju miestnu príslušnosť ex officio aj bez námietky miestnej príslušnosti (Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, 167s).

18. Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že Krajský súd v Košiciach vykonaním úkonov nezaložil svoju miestnu príslušnosť, a preto nesúhlas Krajského súdu v Prešove s postúpením veci nie je dôvodný.

19. Žalobca, ktorý podal žalobu v sociálnych veciach (§ 6 ods. 2 písm. c/ SSP), má trvalý pobyt v obci Ulič, okres Snina, ktorý v zmysle § 2 ods. 46 v spojení s § 3 ods. 7 písm. c) zákona č. 371/2004 Z.z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky patrí do územnej pôsobnosti Okresného súdu Humenné, ktorého obvod spadá do územnej pôsobnosti Krajského súdu v Prešove. Krajský súd v Prešove je preto

tým súdom, ktorý je v zmysle § 13 ods. 3 SSP miestne príslušný na prejednanie a rozhodnutie veci.

20. Krajský súd v Prešove odôvodňoval nesúhlas argumentom, že vo veci bude pridelená nová spisová značka, a preto bude spis v zmysle zásady vybavovania vecí podľa poradia „čakať“ na vybavenie, napriek tomu, že žaloba bola súdu podaná v roku 2019; podľa názoru najvyššieho súdu zásadu vybavovania vecí podľa poradia je potrebné vykladať tak, že poradie tej-ktorej konkrétnej veci je určené okamihom jej podania (aj na nepríslušný) súd. Najvyšší súd pripomína, že vo veci už boli vykonané procesné úkony, ktoré už miestne príslušný súd nebude musieť opakovať a v konaní bude iba pokračovať. Nie je preto dôvod, aby krajský súd vo veci nariadil pojednávanie s obdobným časovým odstupom, ako v nových veciach, ktoré mu napadli v období, v ktorom došlo k postúpeniu mu tejto veci a v ktorých na rozdiel od postúpenej vec musí pred nariadením pojednávania najprv ešte vykonať potrebné procesné úkony (§ 105, § 106 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.